

Sygn. akt I ACa 814/17

I ACz 1078/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: SSA Małgorzata Stanek

Sędziowie: SA Krystyna Golinowska (spr.)

SO (del.) Radosław Jeznach

Protokolant: sekr.sąd.Paulina Działońska

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2018 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa M. P. i K. P.

przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 9 lutego 2017 r. sygn. akt I C 1362/16

oraz zażalenia strony pozwanej

na pkt. 2 i 3 postanowienia z dnia 5 grudnia 2016 r. w powyższej sprawie

I. oddala apelację;

**II. uchyla zaskarżone postanowienie i oddala wnioski powodów
o zasądzenie kosztów procesu.**

Sygn. akt I ACa 814/17

I ACz 1078/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 czerwca 2016 r. skierowanym przeciwko (...) Bank (...) SA z siedzibą w W. powodowie M. P. i K. P. domagali się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 6 maja 2015 r., nr (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Płońsku z dnia 1 czerwca 2015 r. w sprawie o sygn. akt I Co 638/15 (pozew k. 2 - 11).

W dniu 10 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w Płocku wydał wyrok zaoczny, orzekając o pozbawieniu wykonalności powyższego tytułu wykonawczego w całości. Nadto Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 3634 zł

tytułem kosztów procesu i nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 7533 zł tytułem brakujących kosztów sądowych (wyrok zaoczny k. 43).

Zawarte w powyższym wyroku rozstrzygnięcie o kosztach procesu zaskarżyli zażaleniem powodowie, wnosząc o jego zmianę przez podwyższenie zasądzonej na ich rzecz należności z kwoty 3634 zł łącznie do kwoty po 7217 zł na rzecz każdego z powodów (zażalenie k. 48 – 50).

Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2016 r., uznając zażalenie za oczywiście uzasadnione, na zasadzie art. 395 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy w Płocku uchylił postanowienie zawarte w punkcie 2. wyroku zaocznego z dnia 10 listopada 2016 r. oraz zasądził od pozwanego na rzecz M. P. i K. P. kwoty po 7217 zł na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a także kwoty po 1854 zł na rzecz każdego z powodów tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego (postanowienie k. 55).

W dniu 2 grudnia 2016 r. strona pozwana złożyła sprzeciw od wyroku zaocznego, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie strony powodowej kosztami postępowania. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany podniósł, że w toku postępowania klauzulowego, nie był zobowiązany do wykazania wymagalności ani przedstawienia dowodów na okoliczność wymagalności przysługującego mu roszczenia. Weryfikacja stanu wierzytelności objętej tytułem oraz jej wymagalności może nastąpić dopiero w ramach powództwa opozycyjnego wytoczonego przez dłużnika (sprzeciw 55 – 69).

W dniu 16 grudnia 2016 r. pozwany wniósł zażalenie na postanowienie z dnia 5 grudnia 2016 r., zarzucając mu naruszenie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 72 k.p.c. i w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, polegające na ich nieprawidłowym zastosowaniu, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy, charakter współuczestnictwa procesowego powodów uzasadniał przyznanie kosztów procesu i kosztów postępowania zażaleniowego odrębnie na rzecz każdego z nich. Skarżący podniósł, że współuczestnictwo powodów ma charakter materialny, a nie formalny, wobec czego brak jest podstaw do zasądzania na ich rzecz odrębnych kosztów zastępstwa procesowego na rzecz każdego z nich. Ponadto skarżący zarzucił, że od wydanego w sprawie wyroku zaocznego pozwany wniósł sprzeciw, domagając się oddalenia powództwa w całości, co powinno doprowadzić do nieobciążania jej kosztami procesu, zaś uchylając postanowienie o kosztach procesu zamieszczone w wyroku zaocznym i orzekając w tym przedmiocie na nowo doszło do oderwania rozstrzygnięcia o kosztach procesu od merytorycznego rozstrzygnięcia powództwa (zażalenie k. 120 – 123).

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 9 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w Płocku uchylił w całości wyrok zaoczny z dnia 10 listopada 2016 r. i oddalił powództwo oraz orzekł o nieobciążeniu powodów kosztami procesu (wyrok k. 155).

Powyższe orzeczenie zapadło na podstawie następujących ustaleń i rozważań prawnych dokonanych przez Sąd I instancji.

W dniu 11 maja 2011 r. powodowie M. P. i K. P. zawarli z (...) S.A. Spółką Akcyjną, Oddziałem w Polsce umowę o kredyt hipoteczny o numerze (...). Na jej mocy bank udzielił im kredytu w kwocie 147761, 90 zł. Okres kredytowania wynosił 240 miesięcy. Integralną część umowy stanowiło oświadczenie o poddaniu się egzekucji, zgodnie z którym powodowie wyrazili zgodę na wystawienie przez pozwanego bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 295523, 80 zł, przy czym bank miał prawo objąć (...), oprócz wierzytelności kapitałowych, także odsetki i koszty związane z realizacją umowy. W treści oświadczenia o poddaniu się egzekucji określono, że bank może wystąpić o nadanie (...) klauzuli wykonalności w terminie 5 lat od rozwiązania umowy.

W dniu 19 września 2011 r. (...) Spółka Akcyjna w W., w drodze sukcesji uniwersalnej, na mocy art. 42e ust. 2 ustawy Prawo bankowe, wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki (...) S.A. Spółka Akcyjna, Oddział w Polsce. Następnie, na skutek połączenia spółek kapitałowych przeprowadzonego w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h., w dniu 31 grudnia 2012 r. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wstąpiła w ogół praw i obowiązków (...) Spółka Akcyjna w W..

Powodowie zaprzestali terminowego spłacania rat kredytu. Wymagalne zadłużenie wobec banku wynosiło 8511, 76 zł, wobec czego pozwany pismami z dnia 19 listopada 2014 r., doręczonymi w dniu 24 listopada 2014 r. wypowiedział powodom przedmiotową umowę kredytową z zachowaniem 30. dniowego terminu wypowiedzenia, którego bieg zakończył się w dniu 2 stycznia 2015 r.

Wysokość zadłużenia powodów, według stanu na dzień 5 maja 2015 r. wynosiła 150641, 21 zł, w tym: 136952, 80 zł kapitał, 9763, 68 zł odsetki umowne, 86, 29 zł odsetki karne umowne oraz 3838, 44 zł odsetki karne. W dniu 6 maja 2015 r. pozwany (...) Bank (...) S.A. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny o numerze (...). Został on podpisany przez M. F., zgodnie z zakresem pełnomocnictwa D- (...). Prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Płońsku z dnia 1 czerwca 2015 r., w sprawie o sygn. akt I Co 638/15 powyższemu (...) nadana została klauzula wykonalności. Na podstawie powyższego tytułu wykonawczego pozwany w dniu 23 października 2015 r. złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Płońsku K. K. wniosek egzekucyjny. Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji zostało doręczone powodom w dniu 26 listopada 2015 r.

Dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd meriti uznał za wiarygodne wszystkie przedłożone dokumenty.

Przechodząc do oceny prawnej zgłoszonego roszczenia, Sąd Okręgowy stwierdził, że materialnoprawną podstawę żądania stanowi art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., bowiem wnosząc powództwo opozycyjne powodowie zaprzeczyli zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności. Wskazali na szereg zarzutów, które - w ich przekonaniu – dowodzą nieważności zawartej przez nich umowy kredytu hipotecznego, a także nieprawidłowości postanowienia o nadaniu przedmiotowemu (...) klauzuli wykonalności, ponieważ pozwany nie przedstawił w postępowaniu klauzulowym niezbędnych dowodów na okoliczność wymagalności przysługującego mu roszczenia.

Odnosząc się do zarzutów dotyczących przeprowadzonego przed Sądem Rejonowym w Płońsku postępowania klauzulowego, Sąd I instancji zaznaczył, że w jego toku była badana kwestia prawidłowości złożonego przez powodów oświadczenia o poddaniu się egzekucji i podzielił ustalenia poczynione w tym przedmiocie. Zauważył również, że ze złożonego oświadczenia o poddaniu się egzekucji wprost wynika nie tylko kwota, do jakiej bank może wystawić tytuł egzekucyjny, ale także termin do jakiego bank może wystąpić z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności. Podniesione w tej kwestii zarzuty są zatem niezasadne.

W ocenie Sądu meriti, nie zasługują na uwzględnienie także nowe zarzuty podniesione przez powodów w ramach rozpoznawanego powództwa przeciwegzekucyjnego.

Po pierwsze, pomiędzy pierwotnym wierzycielem, a powodami doszło do skutecznego zawarcia umowy o kredyt hipoteczny, w wyniku której otrzymali oni środki finansowe, zobowiązując się jednocześnie do spłacenia zobowiązania w 240 ratach. Ważność tej umowy nie została przy tym skutecznie podważona. Po drugie, pozwany przedstawionymi dokumentami wykazał zarówno umocowanie do zawierania umów przez pierwotnego wierzyciela, jak i skuteczność wypowiedzenia umowy, z uwagi na zadłużenie w spłacie kredytu. Powodowie, poza samymi zarzutami, nie przedstawili żadnych dowodów podważających złożone przez pozwanego dokumenty oraz wykazy zmian salda i dokonanych wpłat. Wypowiedzenie zostało doręczone powodom. Istnieje zatem podstawa do przyjęcia, że roszczenie pozwanego, w chwili wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego było wymagalne w dochodzonej kwocie.

W tych warunkach Sąd Okręgowy uznał za zasadne uchylenie wyroku zaocznego wydanego w dniu 10 listopada 2016 r. i oddalenie powództwa w całości.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd I instancji uzasadnił treścią art. 102 k.p.c., uznając że w sprawie niniejszej zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek zezwalający na nieobciążanie powodów jako strony przegrywającej kosztami procesu.

Powyższy wyrok zaskarżyli apelacją w całości powodowie, zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego, to jest art. 6 k.c. oraz przepisów

postępowania, to jest art. 232 k.p.c. polegające na nieprawidłowym uznaniu, że w niniejszej sprawie ciężar dowodu związanego z wykazaniem, że tytuł wykonawczy nie odpowiada rzeczywistemu stanowi rzeczy spoczywa na stronie powodowej, w tym ciężar braku wymagalności roszczenia nim objętego, podczas gdy to właśnie pozwany wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne z twierdzenia o wymagalności roszczenia objętego bankowym tytułem egzekucyjnym, w związku z czym to właśnie na pozwanym spoczywał ciężar dowodu tej okoliczności, a któremu pozwany nie sprostał,

2. naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 786² § 2 k.p.c. oraz art.

96 ust. 2 i art. 97 ust. 2 Prawa bankowego, polegające na uznaniu przez Sąd I instancji prawidłowości postępowania pozwanego w zakresie wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego oraz wystąpienia o nadanie mu klauzuli wykonalności, podczas gdy analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wskazuje, że w chwili wystawienia przez pozwanego tytułu egzekucyjnego objęte nim roszczenie nie było wymagalne, zaś pozwany złożył wniosek o nadanie mu klauzuli wykonalności jeszcze przed rozpoczęciem biegu terminu, w jakim zgodnie z umową stron mógł to uczynić,

3. naruszenie prawa materialnego, to jest art. 6 k.c. oraz przepisów

postępowania, to jest art. 232, 245 i 253 k.p.c., polegające na uznaniu, że pozwany udowodnił wysokość swojego roszczenia objętego bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...) z dnia 6 maja 2015 r., podczas gdy wbrew zasadzie rozkładu ciężaru dowodowego pozwany nie wykazał w sposób wyczerpujący, w jakiej konkretnie kwocie przysługuje mu roszczenie wobec powódki, co uzasadnia żądanie pozbawienia tego tytułu wykonalności,

4. naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.,

polegające na oczywiście błędnym i niezgodnym z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego ustaleniu, że powództwo o pozbawienie wykonalności przedmiotowego tytułu wykonawczego nie zasługiwało na uwzględnienie, podczas gdy materiał ten jednoznacznie uzasadnia żądanie pozwu.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie na rzecz powodów kosztów procesu za obie instancje, w tym koszty zastępstwa procesowego w wysokości czterokrotności stawki minimalnej wynikającej z norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i obciążenie strony powodowej kosztami postępowania w obu instancjach.

Wraz z apelacją powodów Sądowi II instancji zostało przedstawione do rozpoznania opisane wyżej zażalenie pozwanego na postanowienie o kosztach postępowania z dnia 5 grudnia 2016 r., wniesione w dniu 16 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do apelacji wywiedzionej przez powodów, Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji i przyjmuje je za własne, gdyż znajdują one oparcie w prawidłowo ocenionych dowodach.

Na wstępie rozważań wskazać również należy, że zgodnie z art. 843 § 3 k.p.c. podstawę do uwzględnienia powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego mogły stanowić jedynie zarzuty wskazane w pozwie. Jak stanowi powyższy przepis w pozwie powód powinien przytoczyć wszystkie zarzuty, jakie w tym czasie mógł zgłosić, pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu. Nałożony obowiązek wyczerpującego przytoczenia w pozwie zarzutów ma charakter bezwzględny. Uchybienie temu obowiązkowi powoduje pozbawienie prawa zgłaszania tych zarzutów w dalszym toku postępowania. Po stronie zaś sądu rozpoznającego sprawę rodzi

obowiązek pominięcia spóźnionych zarzutów jako sprekludowanych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., sygn. akt V CSK 271/12). Dodać przy tym należy, że powodowie przez cały czas procesu byli reprezentowani przez zawodowych pełnomocników. Profesjonalny pełnomocnik sporządził również pozew w rozpoznawanej sprawie.

W pozwie powodowie zgłosili trzy grupy zarzutów. Pierwsza dotyczyła naruszenia art. 786² § 2 k.p.c. oraz art. 96 ust. 2 i art. 97 ust. 2 Prawa bankowego, polegające na uznaniu przez Sąd I instancji prawidłowości postępowania pozwanego w zakresie wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego oraz wystąpienia o nadanie mu klauzuli wykonalności. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko, że powództwo opozycyjne nie może zmierzać do uchylecia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności, bowiem właściwym środkiem do zwalczania klauzuli wykonalności, z uwagi na jej formalną wadliwość, jest jedynie zażalenie (ewentualnie skarga na postanowienie referendarza sądowego). Co prawda, jak trafnie wskazuje się w judykaturze, to że stronie przysługuje zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, nie wyklucza samo przez się możliwości skorzystania z powództwa przewidzianego art. 840 k.p.c., jeżeli tylko spełnione zostały przesłanki do wytoczenia takiego powództwa (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 26 lipca 2012 r., II CSK 760/11, z 29 czerwca 2006 r., IV CSK 24/06 i z 8 lipca 2005 r., II CK 206/05). Oznacza to, że dłużnik może wnieść powództwo w trybie art. 840 § 1 k.p.c. niezależnie od tego, czy zaskarżył postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, choćby można było w drodze zażalenia podnieść te same zarzuty. Jednakże, w ocenie Sądu Apelacyjnego, granice między powyższymi środkami ochrony dłużnika wytycza zakres kognicji sądu w postępowaniu klauzulowym i opozycyjnym. Z tych względów zagadnienia formalne dotyczące elementów, które w myśl obowiązującej w chwili wystawienia przedmiotowego tytułu regulacji prawnej z art. 96 – 98 Prawa bankowego, konstituowały bankowe tytuły egzekucyjne można zwalczać wyłącznie w drodze środków zaskarżenia właściwych dla postępowania klauzulowego. Kwestie właściwego oznaczenia kwoty do której dłużnik poddaje się egzekucji i terminu, do którego bank może wystawić (...) nie stanowią ustawowych przesłanek pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności wymienionych w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Nie dotyczą bowiem autentyczności oświadczenia dłużnika o poddaniu się egzekucji ani zagadnień materialnoprawnych dotyczących istnienia, zakresu bądź wymagalności wierzytelności banku stwierdzonej (...). Mając powyższe na uwadze podniesione uchybienia, gdyby zostały popełnione przez sąd w toku postępowania co do nadania klauzuli wykonalności powinny być zwalczane wyłącznie w tym postępowaniu. Nie mają bowiem na celu zaprzeczenia treści bankowego tytułu egzekucyjnego, lecz wyłącznie spełnienia wymogów formalnych determinujących możliwość opatrzenia takiego tytułu klauzulą wykonalności. Niezależnie od powyższego należy podzielić stanowisko Sądu Okręgowego, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, nie sposób dopatrzeć się naruszenia wymogów formalnych z art. 96 – 97 Prawa bankowego. Zbędne jest przy tym powtarzanie prawidłowej argumentacji Sądu meriti w tym zakresie. Przede wszystkim zaś podkreślić należy, że prawidłowość rozstrzygnięcia o nadaniu klauzuli wykonalności przedmiotowemu (...) została poddana prawem przewidzianej kontroli. Po rozpoznaniu wniesionej przez skarżących skargi na orzeczenie referendarza sądowego w tym przedmiocie, Sąd Rejonowy Płońsku, postanowieniem z dnia 8 października 2015 r., w sprawie o sygn. akt I Co 1056/15 utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie (postanowienie z uzasadnieniem k. 34 – 36 załączonych akt I Co 638/15 Sądu Rejonowego w Płońsku). Ponowne orzecanie o zarzutach, które były przedmiotem powyższego postępowania odwoławczego, w szczególności literalnie powtórzonych w pozwie w niniejszej sprawie zarzutach niespełnienia przez oświadczenie o poddaniu się egzekucji wymogów Prawa bankowego jest niedopuszczalne.

Na marginesie wskazać należy, że w apelacji powodowie nie podtrzymali zarzutów dotyczących kwestionowania ważności umowy kredytowej, z uwagi na jej zawarcie przez (...) S.A. Spółka Akcyjna (...) w Polsce oraz następstwa prawnego pozwanego. Powyższe kwestie, w tym przekształceń podmiotowych po stronie wierzyciela również były przedmiotem rozstrzygnięcia w postępowaniu klauzulowym, w tym na skutek rozpoznania skargi dłużników (powodów) na orzeczenie referendarza.

Kolejny zarzut podniesiony w pozwie dotyczył niewykazania umocowania osoby, która wystawiła w imieniu banku (...). Jak trafnie wskazał pozwany kwestia istnienia stosownego umocowania nie może budzić wątpliwości, bowiem pełnomocnictwo dla M. F. znajduje się na k. 6 załączonych akt I Co 638/15 Sądu Rejonowego w Płońsku. J. P. dokonała natomiast w imieniu pozwanego wypowiedzenia umowy kredytowej, jednakże zarzut co do braku jej umocowania został podniesiony dopiero w apelacji i jako sprekludowany nie może mieć wpływu na wynik

sprawy. Niemniej nie można nie dostrzec, że do odpowiedzi na apelację dołączone zostało pełnomocnictwo między innymi do jednoosobowego wypowiedzania umów dla J. P. (k. 242). Podobnie zauważyć należy, że dopiero w toku postępowania skarżący zgłosili dodatkowe zarzuty dotyczące braku udowodnienia przez pozwanego skutecznego doręczenia wypowiedzenia umowy kredytu. Odnośnie do doręczenia pism z dnia 19 listopada 2014 r. skierowanych do obojga kredytobiorców zostały doręczone w dniu 24 listopada 2014 r. (k. 71, 75).

Ponadto powodowie podnieśli, że w jego treści bank nie podał w sposób jasny przyczyny wypowiedzenia, samo oświadczenie w tym przedmiocie ma charakter warunkowy, co jest bezskuteczne w wypadku czynności o charakterze prawnokształtującym. Kwestia ta nie została szczegółowo oceniona przez Sąd meriti, który ograniczył się do stwierdzenia, że skuteczność wypowiedzenia przedmiotowej umowy nie wywołuje wątpliwości.

Mimo braku formalnego podniesienia zarzutu w tym zakresie, w części motywacyjnej apelacji oraz pozwu skarżący niewątpliwie powołali się na naruszenie art. 89 k.c. Zgodnie z powołanym przepisem, powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej można uzależnić od zdarzenia przyszłego i niepewnego, chyba że taką możliwość wyłącza ustawa albo właściwości czynności prawnej. Z treści wypowiedzenia z dnia 19 listopada 2014 r. wynika, że pozwany rozwiązuje przedmiotową umowę kredytu hipotecznego z trzydziestodniowym terminem wypowiedzenia, którego bieg kończy się 2 stycznia 2015 r., o ile do dnia 31 grudnia 2014 r. nie zostanie uregulowane wymagalne zadłużenie wobec banku w kwocie 8511, 76 zł wraz z bieżącymi ratami zgodnie z harmonogramem spłaty zapadłymi po dacie sporządzenia pisma o rozwiązaniu umowy.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko wyrażone w uzasadnieniu postanowienia składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2013 r., w sprawie III CZP 85/12, w myśl którego dopuszczalne jest, co do zasady, dokonanie czynności prawnej zawierającej zastrzeżenie, że jej skutek zależy od skorzystania z uprawnienia lub woli wykonującego zobowiązanie, a zdarzenie zależne od zachowania strony może polegać na spełnieniu lub niespełnieniu świadczenia. Zastrzeżenie to podlega ocenie na podstawie art. 353¹ k.c., z uwzględnieniem normatywnej konstrukcji warunku określonej w art. 89 k.c. Nie została wyłączona dopuszczalność zastrzeżenia warunku także w jednostronnej czynności prawnej obejmującej wypowiedzenie umowy. Zaakceptowane zostało też stanowisko, że warunkiem może być także spełnienie świadczenia, ponieważ zapłata nie zawsze jest zdarzeniem całkowicie uzależnionym od dłużnika (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 września 2007 r., IV CSK 118/07 i z dnia 17 marca 2011 r., IV CSK 358/10). Podzielając powyższe poglądy należy przyjąć za apelującymi, że dokonane przez pozwanego wypowiedzenie umowy kredytu zawierało warunek. Sąd Apelacyjny nie podziela natomiast poglądu, że wypowiedzenie umowy jako jednostronna czynność prawnokształtująca nie może zawierać warunku w rozumieniu art. 89 k.c. Przyjmowana bowiem w orzecznictwie co do zasady jest możliwość złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o kredyt pod warunkiem niezapłacenia zadłużenia.

Zauważyć również należy, że Sąd Najwyższy dopuścił możliwość niestanowczego wypowiedzenia umowy o kredyt, w szczególnych okolicznościach, dotyczących stworzenia kredytobiorcy możliwości doprowadzenia do kontynuacji stosunku kredytowego na dotychczasowych warunkach (por. wyrok z dnia 24 września 2015 r., V CSK 698/14). Taka sytuacja występuje w okolicznościach niniejszej sprawy. Nie ulega wątpliwości, że powodowie nie wywiązywali się z zobowiązań, jakie nakładała na nich umowa kredytowa, nie spłacając rat w ustalonych terminach i wysokości, doprowadzili do powstania zaległości, ostatecznie zaprzestając spłacania rat.

Pozwany zatem miał prawo, zgodnie z § 22 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 pkt 6 Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) stanowiącego integralną część umowy kredytowej łączącej strony do wypowiedzenia tej umowy (k. 243 – 254). Stworzenie powodowi możliwości doprowadzenia do kontynuacji umowy przez zależne od jego woli działanie polegające na wpłacie w terminie wypowiedzenia kwoty 8511, 76 zł i zniweczenie tym samym skutku wypowiedzenia nie może prowadzić do uznania nieważności dokonanego wypowiedzenia z powołaniem się na zakwalifikowanie tej możliwości jako warunku w rozumieniu art. 89 k.c.

Powyższe uzupełniające rozważania pozwalają uznać, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo przyjął, iż w ustalonym stanie faktycznym, powodowie nie podważyli skutecznie twierdzenia pozwanego, że dokonał on wypowiedzenia przedmiotowej umowy kredytowej.

Zamierzonego skutku nie może również odnieść zarzut naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie art. 6 k.c. i 232 k.p.c. oraz związany z nim zarzut naruszenia prawa materialnego, to jest art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. (błędnie kwalifikowany przez autora apelacji jako zarzut naruszenia prawa procesowego). W realiach rozpoznawanej sprawy brak jest bowiem podstaw do przyjęcia, że powodowie skutecznie zaprzeczyli zdarzeniem, na których oparto tytuł wykonawczy. Co prawda skarżący podniosła zarzut nieistnienia wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym, względnie nieistnienia jej w wysokości stwierdzonej tym tytułem, jednakże go w żaden sposób nie uzasadnili, nie podnosząc nawet jakichkolwiek twierdzeń wskazujących na konkretne uchybienie pozwanego, które miałyby prowadzić do wadliwego określenia rozmiaru przysługującej mu wierzytelności. W tym miejscu podkreślić należy, że argumentacja powodów zawarta zarówno w pozwie, jak i apelacji sprowadza się do przytoczenia fragmentów szeregów orzeczeń sądów powszechnych, których stan faktyczny nierzadko nie przystaje do okoliczności rozpoznawanej sprawy. Liczne z przywołanych rozstrzygnięć dotyczą spraw z powództwa banków o zasądzenie należności. W efekcie wywody sądów odnoszące się do zasady rozkładu ciężaru dowodowego, po myśli art. 6 k.c. i 232 k.p.c. w tego rodzaju sprawach nie mogą być wprost przeniesione na grunt postępowania prowadzonego na skutek powództwa przeciwegzekucyjnego. Chcąc kwestionować wysokość wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym powodowie powinni wykazać (zgłaszając w tym zakresie stosowne twierdzenia i wnioski dowodowe), że bank dopuścił się konkretnych uchybień przy obliczaniu należności wymagalnej na dzień jego wystawienia. Zauważyć należy, że mimo przedłożenia przez bank historii rachunku (historii zmiany salda), apelujący nie wskazali na jakiegokolwiek wadliwości obliczeń dokonanych przez pozwanego, nie wskazali jakiegokolwiek alternatywnego wyliczenia, choćby dokonanych przez siebie spłat, czy też nieuwzględnienia wszystkich dokonanych wpłat. Nie zasługuje zaś na akceptację stanowisko, że sama okoliczność wniesienia powództwa opozycyjnego niejako przekształca je w powództwo o zasądzenie i przerzuca ciężar dowodów co do istnienia i wysokości wierzytelności na pozwanego. Wymagałoby to wykazania konkretnego uchybienia banku. Skarżący nie tylko nie zdołali wykazać jakiegokolwiek uchybienia mogącego mieć wpływ na określenie wysokości spornej wierzytelności, ale nawet nie przywołali twierdzeń, że bank się dopuścił konkretnych uchybień dokonując rozliczenia obciążających ich należności (poza samą wymagalnością świadczenia wskutek zarzuconej wadliwości wypowiedzenia umowy, który to zarzut został jednak uznany za niezasadny, z przyczyn omówionych we wcześniejszej części uzasadnienia).

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2016 r., II CSK 522/15, że w związku z wytoczeniem procesu opozycyjnego na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., to na powodzie spoczywa obowiązek wykazania podnoszonych podstaw takiego powództwa zgodnie z ogólną regułą dotyczącą rozkładu ciężaru dowodu art. 6 k.c. Nie ma znaczenia to, wykonalność jakiego tytułu wykonawczego zostaje podważana w takim procesie, tytułu sądowego, czy też pozasądowego (w tym (...), któremu nadano klauzulę wykonalności). Ukształtowany w procesie opozycyjnym onus probandi nie pozostaje w żadnym związku z oceną (...) (i dokumentów służących do jego wystawienia) jako dokumentów urzędowych lub prywatnych. Rzeczą dłużnika występującego powództwem opozycyjnym jest zatem wykazanie, że nie wystąpiło zdarzenie, które doprowadziło do nadania klauzuli wykonalności przez zakwestionowanie istnienia obowiązku lub jego zakresu. Przysługują mu wszelkie zarzuty materialnoprawne dotyczące wierzytelności banku, jak nieistnienie roszczenia, istnienia roszczenia w niższej wysokości, nienastąpienie wymagalności roszczenia. Zwrot „zdarzenie” użyte w tym przepisie, rozumiane jest także jako niezrealizowanie się jeszcze stanu wymagalności roszczenia objętego tytułem wykonawczym, czyli ujęcie w tym tytule należności przedwczesnej i w związku z tym jeszcze niezaskarżalnej w chwili powstania tytułu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2016 r., II CSK 522/15). Na okoliczność weryfikacji wysokości zadłużenia możliwe jest, poza przedstawieniem dowodów z wpłat dokonywanych zgodnie z harmonogramem np. zgłoszenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości. Apelujący nie wykazali jednak jakiegokolwiek aktywności dowodowej w tym zakresie.

Stosownie do treści art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. to rzeczą dłużnika występującego z powództwem o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności jest zatem wykazanie, że nie nastąpiło zdarzenie, które doprowadziło do nadania klauzuli wykonalności przez zakwestionowanie istnienia obowiązku lub jego zakresu. Przysługują mu wszelkie zarzuty materialnoprawne dotyczące wiarygodności banku, jak nieistnienie roszczenia, istnienie roszczenia w niższej wysokości, nienastąpienia wymagalności roszczenia. Zwrot „zdarzenie” użyte w tym przepisie, rozumiane jest bowiem także, jako niezrealizowanie się jeszcze stanu wymagalności roszczenia objętego tytułem wykonawczym, czyli ujęcie w tym tytule należności przedwczesnej i w związku z tym jeszcze niezaskarżalnej w chwili powstania tytułu.

Nie może odnieść zamierzonego skutku przywołanie argumentacji zawartej w kilkudziesięciu orzeczeniach sądów dotyczących np. kwestii klauzul abuzywnych, skoro powodowie nie zarzucili i nie udowodnili, że konkretne postanowienia umowne łączącej ich z pozwanym umowy kredytowej ma charakter takiej klauzuli w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., czy też jest dotknięte nieważnością w rozumieniu art. 58 § 1 k.c.

Mając powyższe na uwadze apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Odnosnie do zażalenia wywiedzionego przez stronę pozwaną stwierdzić należy, że jest ono zasadne. Niezależnie od trafności podniesionych przez pozwanego zarzutów odnośnie do charakteru współuczestnictwa powodów i wysokości poniesionych przez nich kosztów procesu, rozstrzygnięcie w tym przedmiocie determinuje wynik postępowania.

Wobec uchylecia wyroku zaocznego i oddalenia powództwa w całości, to powodowie ostatecznie przegrali proces, zatem pozwany nie może zostać obciążony obowiązkiem zwrotu kosztów na ich rzecz (art. 98 i nast. k.p.c.), która została oddalona (pkt I sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 15 lutego 2018 r. k. 266).

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Sąd odwoławczy uchylił zaskarżone postanowienie z dnia 5 grudnia 2016 r. i oddalił wniosek powodów o zasądzenie kosztów procesu, o czym orzeczono w pkt II sentencji wyroku z dnia 15 lutego 2018 r.

Brak było podstaw do zasądzenia na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w obu instancjach, ponieważ nie był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika oraz nie wykazał poniesienia innych kosztów w postępowaniu apelacyjnym.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.